

Cito Volgsysteem primair en speciaal onderwijs

Spelling 3.0 groep 4

Afnamekaart E4 Voorbereiding en voorbeeldopgave

Lees ook goed de algemene aanwijzingen in paragraaf 2.2 en 2.3 van de handleiding.

Voorbereiding

- Verwijder eventuele spellingkaarten en andere spellinghulpmiddelen uit het zicht van de leerlingen.
- Zorg dat elke leerling een antwoordblad Spelling E4, een potlood en een gum of pen heeft.
- Zet lijnen op het bord zoals in de voorbeeldopgave of zet de digitale voorbeeldopgave klaar op het digitale schoolbord. De digitale voorbeeldopgave vindt u op Cito Portal.

Voorbeeldopgave

De voorbeeldopgave neemt u in elk geval voorafgaand aan taak 1 af. Indien nodig kunt u nogmaals een voorbeeldopgave met de leerlingen doornemen voor de afname van taak 2.

Instructie bij de voorbeeldopgave bij toets E4

Voordat u de antwoordbladen uitdeelt, vertelt u de leerlingen kort wat er gaat gebeuren:

Jullie krijgen een blad waarop jullie kunnen schrijven. Ik ga zo dadelijk vertellen wat we gaan doen. Pak alvast een potlood en een gum (of een pen).

Vervolgens deelt u de antwoordbladen uit.

Als u klaar bent met uitdelen, vertelt u waar de leerlingen hun naam en groep moeten schrijven.

Dan vervolgt u met:

Ik ga zo een zin voorlezen. Je hoeft die zin niet op te schrijven. Je schrijft alléén het woord op dat ik daarna nog een keer apart zeg. Het woord schrijf je op de schrijflijtjes onder 'Voorbeeld'. Ik zeg de voorbeeldzin: Ben is over een half jaar jarig. Schrijf op: over.

Je schrijft dan alléén het woord 'over' op. De rest van de zin hoeft je niet op te schrijven. Er komt dus telkens maar één woord op de lijntjes te staan.

Kijk even naar het bord. Je ziet daar vier lijntjes staan. Dat zijn de schrijflijtjes die ook op je schrijfbld staan. Op die lijntjes schrijf je het woord. Kijk, ik zal het even voordoen. De zin was: Ben is over een half jaar jarig. Schrijf op: over.

Doe het voor op het bord. Vervolg:

Zo doen jullie dat ook op je schrijfbld. Schrijf maar op de lijntjes bij het voorbeeld: over.

Controleer of iedereen het woord op de juiste plaats heeft geschreven. U vervolgt:

Goed zo. Als je per ongeluk een fout hebt gemaakt, dan kun je die fout verbeteren. Je gumt dan de fout uit en schrijft op wat het wel moet zijn. (Of: Je zet dan een streep door het foute woord. Je schrijft ernaast wat het wel moet zijn.)

Indien de hierboven beschreven wijze om fouten te corrigeren afwijkt van wat in uw groep gebruikelijk is, kunt u uiteraard uw eigen correctieprocedure aanhouden.

U sluit de instructie af:

Heeft iedereen het begrepen? Bij de volgende woorden help ik niet meer. Luister goed. Ik lees telkens éérst een zin voor. Daarna schrijf je het woord op dat ik nog een keer apart zeg. We beginnen bij opgave 1. Het woord schrijf je bij de 1. Hier komt de eerste zin.

U leest vervolgens één voor één de zinnen op van taak 1. Deze staan op het voorleesblad van de afnamekaart. Na elke zin zegt u: *Schrijf op ...* (het betreffende woord).

Het is van belang dat u de woorden goed gearticuleerd en rustig uitspreekt, zonder dat u overdrijft. De afname is niet aan tijd gebonden. U werkt het dictee door in een tempo dat bij de groep past.

Laat de leerlingen na het maken van de taak de opgeschreven dicteewoorden nog eens nalopen. Als ze iets willen verbeteren, dan kan dat. Daarna haalt u de antwoordbladen op.

Afnamekaart E4 taak 1

Algemeen

- Plaats de leerlingen zodanig in het lokaal dat zij zelfstandig kunnen werken en zo min mogelijk worden gestoord. Zorg ervoor dat de leerlingen niet afkijken of hardop de klanken van het gevraagde woord benoemen.
- Tijdens de afname mogen de leerlingen geen hulpmiddelen gebruiken en biedt u geen hulp. Past u ervoor op dat u geen suggesties geeft in de richting van het goede antwoord.
- Lees de zinnen langzaam en duidelijk voor, op neutrale toon.
- Spreek bij het dicteren de woorden niet overdreven correct uit. Zo wordt in het woord 'beestje' de /t/ in het dagelijks taalgebruik niet uitgesproken. Doet u dit bij het dicteren dus ook niet.
- Let u erop dat u bij het uitspreken van langere woorden het woord niet opdeelt in lettergrepen en zo de juiste spellingwijze 'weggeeft'. In het dagelijks leven wordt bijvoorbeeld 'filmster' niet uitgesproken als 'film ster'. Doet u dit bij het dicteren dus ook niet.
- U mag de opgave alléén nog een keer herhalen als een leerling aangeeft dat hij/zij deze niet goed verstaan heeft (bijvoorbeeld door omgevingsgeluiden). Lees de opgave op precies dezelfde manier voor als de eerste keer.

Instructie voorafgaand aan E4 taak 1

Bespreek voorafgaand aan taak 1 de voorbeeldopgave. Gebruik hiervoor de afnamekaart E4 Voorbereiding en voorbeeldopgave.

Voorleesblad E4 taak 1

Het voorleesblad met de dicteezinnen van E4 taak 1 vindt u op de achterkant.

Nakijkinstructie

- U vergelijkt de antwoorden van de leerling met de woorden op het voorleesblad.
- Het volgende rekent u goed:
 - Woorden met een gespiegelde letter, waarbij er geen andere letter ontstaat. Dit geldt bijvoorbeeld voor de j, g, t. Schrijft een leerling dus de g in het woordje 'brug' gespiegeld, dan rekent u dit goed. De leerling beheerst de letters wel, maar niet de schrijfvvaardigheid. Noteer dit wel als aandachtspunt voor de leerling.
 - Woorden met een hoofdletter, aan het begin, aan het eind of op een andere plek in het woord.
 - Woorden met een ij die geschreven is als een y. 'Bly' in plaats van 'blij' rekent u dus goed.
 - Het los schrijven van samengestelde woorden. 'Film ster' in plaats van 'filmster' of 'speur neus' in plaats van 'speurneus' rekent u dus goed. Het gaat er bij de samengestelde woorden in groep 4 om dat de leerling alle letters in het woord correct en in de goede volgorde opschrijft en geen letters overslaat ('speuneus') of toevoegt ('filmsster').
 - Woorden met spaties erin. Een woord als 'behang' dat geschreven wordt als 'be hang' mag goed worden gerekend.
- Het volgende rekent u fout:
 - Woorden die anders gespeld zijn dan op het voorleesblad.
 - Overgeslagen opgaven.
 - Woorden met een gespiegelde letter waardoor een foutief geschreven woord ontstaat, bijvoorbeeld 'dril' in plaats van 'bril'. Hier is het namelijk niet duidelijk of dit een schrijfmotorisch spiegelbeeldprobleem betreft of een lettertekenverwisseling.
 - Woorden waarbij de letters van een tweetekenklank zijn omgekeerd, zoals bijv. *iu* in plaats van *ui* of *ue* in plaats van *eu*.
- Een woord wordt één keer fout gerekend als het fout gespeld is, ongeacht het aantal fouten dat de leerling in een woord gemaakt heeft.
- Elke keer als een leerling eenzelfde fout weer maakt (bijvoorbeeld de *eu* omgekeerd), wordt dit als aparte fout gerekend. Categoriefouten worden dan pas écht zichtbaar.

Voorleesblad E4 Taak 1

Ik lees nu de zinnen voor. Schrijf telkens het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

1	Erna gaat om met meiden uit groep 7.	Schrijf op: meiden
2	Die som klopt beslist niet.	Schrijf op: beslist
3	Om onze tuin staan muren .	Schrijf op: muren
4	Janneke heeft lange vlechten .	Schrijf op: vlechten
5	Zijn antwoord klonk luid en duidelijk.	Schrijf op: luid
6	De bakker maakt lekkere broodjes.	Schrijf op: bakker
7	Mijn nicht wandelt graag.	Schrijf op: nicht
8	Het fietsslot is helemaal verroest.	Schrijf op: fietsslot
9	Onze hond is heel trouw .	Schrijf op: trouw
10	Rachid heeft een nieuwe telefoon gekocht.	Schrijf op: nieuwe
11	Er liggen drie peren op de fruitschaal.	Schrijf op: peren
12	Rond de haard is het lekker warm.	Schrijf op: haard
13	De verkoopster geeft het geld terug .	Schrijf op: terug
14	Wouter brengt de flessen naar de glasbak.	Schrijf op: flessen
15	De computer werd uitgevonden in de vorige eeuw .	Schrijf op: eeuw
16	Het is buiten weer zo warm.	Schrijf op: zo
17	De soep smaakt een beetje flauw .	Schrijf op: flauw
18	Thomas smeert nooit boter op zijn brood.	Schrijf op: boter
19	Dat is een prachtig kunstwerk .	Schrijf op: kunstwerk
20	De salsa is echt een moeilijke dans.	Schrijf op: salsa

Afnamekaart E4 taak 2

Taak 2 neemt u bij voorkeur op een andere dag af dan taak 1. De afname verloopt op dezelfde manier als bij taak 1. Lees de algemene aanwijzingen bij taak 1 nog eens door.

Instructie voorafgaand aan E4 taak 2

U deelt de antwoordbladen van taak 2 uit en zegt:

We gaan nu weer een aantal opgaven maken, net zoals gisteren/eergisteren. Ik lees de zinnen voor en jullie schrijven het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

Eventueel kunt u voorafgaand aan taak 2 de voorbeeldopgave bij taak 2 bespreken. Doe dit op dezelfde wijze als u bij taak 1 gedaan heeft. Gebruik hiervoor de afnamekaart die hoort bij de voorbeeldopgave bij toets E4. De voorbeeldopgave bij taak 2 is:

*Alle kinderen zijn **nu** hard aan het werk.*

Schrijf op: nu

Voorleesblad E4 taak 2

Het voorleesblad met de dicteezinnen van E4 taak 2 vindt u op de achterkant.

Nakijkinstructie

Volg bij het nakijken de aanwijzingen op de afnamekaart van E4 taak 1.

Voorleesblad E4 Taak 2

Ik lees nu de zinnen voor. Schrijf telkens het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

1	De vrouw van mijn oom is tandarts.	Schrijf op: vrouw
2	Mijn broer is een echte waaghals .	Schrijf op: waaghals
3	Iris prikte met de naald in haar vinger.	Schrijf op: naald
4	Mijn zusje is gek op honing .	Schrijf op: honing
5	Richard heeft vaak pech met zijn auto.	Schrijf op: pech
6	In de verte klinkt een schreeuw .	Schrijf op: schreeuw
7	Esmee heeft een witte trui aan.	Schrijf op: witte
8	De bladeren waren bedekt met dauw .	Schrijf op: dauw
9	Het schilderij hangt aan een spijker .	Schrijf op: spijker
10	Leo fietst de bocht door.	Schrijf op: bocht
11	Er zitten veel mussen in de heg.	Schrijf op: mussen
12	De acrobaat maakt een salto .	Schrijf op: salto
13	Morgen gaat Johan naar de kapper .	Schrijf op: kapper
14	Kim vindt de ananas een heerlijke vrucht .	Schrijf op: vrucht
15	Elise heeft een pleister op haar knie.	Schrijf op: pleister
16	Midden op het plein stond een feesttent .	Schrijf op: feesttent
17	Jelmer schrijft het goede woord op.	Schrijf op: woord
18	Die flat is wel dertig meter hoog.	Schrijf op: meter
19	Dat dier is erg schuw .	Schrijf op: schuw
20	De ruiter borstelt zijn paard in de stal.	Schrijf op: ruiter